

OPONENTSKÝ POSUDOK
habilitačnej práce

Vysoka skola DTI,03.06.2021 11:59



VR_735-2021

Meno a priezvisko autora: Mgr. Gabriela Rozvadský Gugová, PhD.

Názov práce: FUNKČNÉ ASPEKTY NEURODIDAKTIKY V PREGRADUÁLNEJ DIDAKTICKEJ PRÍPRAVE BUDÚCICH UČITEĽOV ODBORNÝCH PREDMETOV

Oponentka: Prof. PhDr. Mária Kožuchová, CSc.

Odbor habilitačného konania: Odborová didaktika

Rozsah habilitačnej práce, monografie:

Habilitačná práca má rozsah 276 strán a 7 príloh. Na stranách 249 až 267 je uvedený zoznam použitej literatúry, ktorý je spracovaný v zmysle citačnej normy APA. Autorka pracovala s takmer 242 relevantnými domácimi i zahraničnými zdrojmi a dominantne reflektuje aktuálne zdroje. Na stranách 109 až 116 je uvedený zoznam bibliografických odkazov, ktorý je spracovaný podľa platnej normy. Ide o domáci, ale aj svetových autorov zaoberajúcich sa danou problematikou. Habilitantka predložila monografiu, ktorá vyšla vo vydavateľstve VŠ DTI, Dubnica nad Váhom v roku 2021. Habilitačná práca bola zaslaná aj s tromi kladnými posudkami oponentov monografie.

Aktuálnosť zvolenej témy a cieľ habilitačnej práce, monografie:

Výber témy habilitačnej práce je pre výchovu a vzdelávanie celkom výnimočný, pretože prináša možnosť zefektívnenia pedagogiky ako vedy, a to zakomponovaním poznatkov z neurológie. V našom priestore je len málo autorov, ktorí sa venujú tejto závažnej problematike. Autorka aplikuje poznatky z aktuálnych výskumov mozgu do odborovej didaktiky. Pedagogika čelí veľkým výzvam a jednou z nich je rešpektovanie a zakomponovanie najnovších poznatkov neurológie do pedagogiky. Táto aplikačná voľba je dobre volená najmä pre pedagógov stredných škôl. Prináša aktuálne možnosti aplikácie neurokognitívneho prístupu k edukácii s akcentáciou najmä na zrakové vnímanie, sebaskúsenostné prežitky, prispôsobivosť a depresivitu ako moderujúce premenené smerom k budúcej práceschopnosti učiteľov a ich žiakov.

Posúdenie teoretických východísk a empirickej časti monografie:

Predkladaná monografia je rozdelená do 8 kapitol. Kapitoly od 1 až 6 tvoria teoreticko-aplikačné východiská. Štruktúra teoretických východísk je logická, prehľadná a obsahujúca základné poznatky z nosných disciplín odborovej didaktiky v prepojení na možnosti neurodidaktiky. Autorka najprv prezentuje súčasné pohľady na odborovú didaktiku, ďalej prezentuje neurodidaktiku, jej miesto a začlenenie do systému edukácie. Najväčší priestor venuje otázkam funkčnej činnosti mozgu, hlavne

tým oblastiam mozgu, ktoré zabezpečujú poznávanie a učenie. To je teoreticky jedna z najbohatších poznatkových častí predloženej habilitačnej práce. Venuje sa aj otázkam využitia poznatkov mozgovej činnosti pri výučbe žiakov s rozličnými problémami, najmä u žiakov s vývinovými poruchami učenia, ADHD, možnosťami práce s obsahom výučby pri rozličných poruchách.

V koncepte autorky vystupujú okrem iných kognitívne procesy vnímania, pamäti, rozhodovania, ako i zákonitosti emocionálnych reakcií subjektu pri učení, napr. zvládanie stratégie pociťovaného strachu, hanby, hnevu a pod.

Teoretická časť je spracovaná na dobrej odbornej úrovni. Autorka sa odvoláva na reprezentatívne authority v oblasti neurovied. Aj časť odborovej didaktiky je odborne kvalitne spracovaná. Škoda, že poznatky nečerpala aj zo Psychodidaktiky Škodu a Doulíka (2011), ktorí svoje poznanie tiež založili na neurofyziologických základoch pamäti a učenia. K teoretickej časti práce nemám závažnejšie pripomienky a oceňujem aj to, že autorka posunula teóriu aj do aplikačnej roviny.

Druhú časť habilitačnej práce tvorí empirický výskum. Predmetom záujmu empirického výskumu bolo zistiť a analyzovať sebahodnotenie respondentov. Respondentmi boli budúci učitelia odborných predmetov v pregraduálnej príprave. Habilitantka s nimi pracovala v rámci výučby psychológie, a to v predmete Patopsychológia a Aplikovaná pedagogická psychológia. Výučba trvala jeden semester. Habilitantka sa zameriavala na kľúčové zručnosti, adaptáciu jedinca, prežívanú depresivitu, psychomotorické tempo a na presnosť zrakovéj percepcie. Jednalo sa o kvantitatívny výskum. Autorka skúmala neurologicky determinované výkony a ich vzťah k faktorom adaptácie a emocionality. Použila tri metódy vo výskume so zreteľom na 13 premenných, ktoré skúmala v súvislosti s demografickými indikátormi (vek, pohlavie, prospech u stredoškolákov, stupeň štúdia). Tento pomerne komplikovaný dizajn výskumu teoreticky umožňoval sledovanie desiatok vzťahov a rozdielov. Testovala štyri hypotézy na výskumnom súbore, ktorý bol zámerne rozdelený na vzorku stredoškolákov a vzorku vysokoškolákov. Vo vzorke stredoškolákov CDI dotazník vyplnilo 451 respondentov, Bellov dotazník 315 respondentov z rôznych stredných škôl. Dohromady habilitantka získala 1638 výstupov od všetkých respondentov.

Hypotézy zamerala na podstatné otázky prepojenia a vzťahy sledovaných premenných, ale nie pri všetkých hypotézach zdôvodnila predpoklad. Výsledky najskôr prezentovala formou tabuliek a grafov a ich podrobnejšiu analýzu ponechala na osobitnú kapitolu.

Výskumný dizajn je náročný s množstvom faktorových analýz a pritom racionálne vytvorený. Ako píše jeden z oponentov monografie *„neutápajúci sa v štatistickom vykazovaní a grafickej prezentácii, ale je sústredený na obsahove kvality osobnosti učiteľa – respondenta“*. vzhľadom na množstvo vzťahov správne koncipovaný, náročný. Autorka nezabudla aj na osobnostnú rovinu a prináša ukážky spracovania získaných dát na úrovni jednotlivca, čitateľ si tak môže pozrieť profil s extrémnymi hodnotami skúmaných vlastností. Vzhľadom na citlivé zdroje zamerané na získanie informácií ohľadne prežívanej depresivity a schopnosti adaptácie a prispôsobivosti autorka nezabudla aj na spätnú väzbu a využila možnosť krízovej intervencie pri rizikových profiloch získaných od študentov a žiakov. Vážnejšie pripomienky k výskumnej časti nemám.

Výsledky habilitačnej práce a jej prínosy pre vedu a prax

Predložená habilitačná práca sa zaoberá vysoko aktuálnou témou odborovej didaktiky a reaguje na potrebu rozvoja pedagogickej teórie v danej oblasti. Je sústredená na odborovú didaktiku všeobecne ako aj na výučbu aplikovanej pedagogickej psychológie a patopsychológie. Sleduje jednotlivé funkcionality z hľadiska neurodidaktického pôsobenia. Je zdrojom cenných inovačných výskumných metód a techník. Všetky tieto zistenia sú vysokou mierou prínosné pre ďalšie smerovanie neurodidaktiky ako súčasti odborovej didaktiky.

Prínos monografie pre vedu a výskum (silné stránky):

- autorka prezentuje relevantné súvislosti medzi osobnostnými charakteristikami respondentov – budúcich učiteľov a ich výkonovými charakteristikami v Bourdonovom teste,
- práca pre svoj teoreticko-aplikačno-výskumný charakter je cenná najmä pre učiteľov, psychológov, vedeckých pracovníkov v oblasti hraničných disciplín jednotlivých vied, osobitne pre terapeutov.

Nedostatky (slabé stránky) práce:

- habilitačná práca prešla rozsiahlou odbornou recenziou (3 posudky), rovnako vo vydavateľstve prešla korektúrou a technickou kontrolou, preto som závažnejšie nedostatky neobjavila. Drobné nedostatky som spomenula vyššie, ale ani tie neznižujú dobrú úroveň habilitačnej práce.

Habilitantka vo výskumnej časti, preskúmala relevantné súvislosti medzi osobnostnými charakteristikami respondentov – budúcich učiteľov a ich výkonovými charakteristikami, čo považujem za veľmi originálne a významné. Gabriela Rozvadský Gugová svojou prácou preukázala odbornosť a tvorivé schopnosti vo zvolenom odbore.

Posúdenie formálnej úrovne habilitačnej práce, monografie

Z formálneho hľadiska sa v monografii nenachádzajú vážnejšie nedostatky. Práca je napísaná v súlade s príslušnými pravidlami normy bez gramatických a štylistických nedostatkov. V monografii sú dodržané príslušné bibliograficko-dokumentačné normy a je vidieť evidentný rozdiel medzi vlastnými a cudzími myšlienkami. Formálnu stránku zvládla autorka na veľmi dobrej úrovni, ale aj tým zainteresovaných zamestnancov vo vydavateľstve DTI v Dubnici nad Váhom.

Vyjadrenie oponenta k overeniu miery originality a prínos habilitačnej práce:

Na základe poskytnutého protokolu o kontrole originality z CRZP s výsledkom 13,57 % (z toho je prekryv s 1169 prácami, ide o kumulatívne percentá a ide o rozptyl medzi 2,29% a 0.03%, vzhľadom na rozsah citovaných zdrojov ide o žiadúci výsledok) možno teda konštatovať, že predkladaná práca je originálnym dielom.

Pripomienky a otázky k obhajobe:

V čom Vy osobne vidíte prínos Vašej monografie?

Ako bol študentami a žiakmi prijímaný Váš výskum vzhľadom na pomernú náročnosť troch nástrojov?

Ktorým smerom, podľa Vás, by sa mal uberať výskum v rámci neurodidaktiky?

Záverečné hodnotenie habilitačnej práce, monografie:

Habilitačná práca Mgr. Gabriely Rozvadský Gugovej, PhD. predstavuje významný prínos pre riešenie didaktických problémov z hľadiska funkčných aspektov neurodidaktického pôsobenia. Z empirického hľadiska je zdrojom cenných inovačných metód a techník v danej oblasti. Monografia nesporne bude inšpiráciou pre ďalšie skúmanie v danej oblasti.

Habilitačnú prácu odporúčam k obhajobe a po úspešnom obhájení a zodpovedaní uvedených otázok v diskusii odporúčam v zmysle platných predpisov v SR udeliť titul

„docent“

v odbore habilitačného konania: Odborová didaktika.

V Bratislave dňa: 2.06.2021

Prof. PhDr. Mária Kožuchová, CSc.
oponentka